

Komplex 1.

2018/19_tavaszi Természet és építészet

Az ember története elválaszthatatlan a természettől, amelyben él. A természethez való viszonya minden korban más és más, de jellemzően a fejlődéssel összefüggésben a természettől való elidegenedés folyamata figyelhető meg. Különösen igaz ez az ipari forradalom, az urbanizáció elsőpró térnyerése és korunk virtuális világainak térhódítása idején is. A természet egyensúlyának megbomlásáról szóló jelek és jelentések vesznek körül bennünket. Az élhető világ fenntarthatósága érdekében különböző csoportok különböző stratégiákat javasolnak. Ha csak szűken az építéssel összefüggésben vizsgáljuk ezeket a javaslatokat, akkor is láthatjuk, hogy a kiinduló állításon kívül szinte alig van egyetértés a szükséges lépések meghatározásában. Ökológiai lábnyomunk radikális csökkentése szinte lehetetlennek tűnik, mégis ami rajtunk múlik, azt meg kell tennünk. Ebben a helyzetben fontos elgondolkoznunk szakmánk alapvetésein: hogyan bánunk meglévő építményeinkkel, épületeinkkel? Hogyan viszonyulunk felhagyott területeinkhez, romjainkhoz, tájsebeinkhez? Milyen elvek mentén próbálunk fenntartható helyzetet kialakítani? Mit építünk, miért és hogyan? Miben ad biztos támaszt a tudomány jelenlegi ismeretére alapozott és betartandó szabály és szabványrendszer és miben van lehetősége és felelőssége az építésznek az ettől való eltérés kutatásában?

A két féléves kurzus során eltérő építészeti helyzeteken keresztül keresünk érvényes válaszokat, közös gondolati nevezőt. A tanszék oktatói közössége a szakmai sokszínűsége mellett jellemzően szellemi műhelyként is működik: töprengéseink, útkereséseink hasonló irányokba mutatnak, a bejárat tapasztalati utak jól kiegészítik egymást.

Komplex 1.

2018/19_tavasz

Természet és építészet

A Tanszék alkotóközösségi keretein belül komplex tervet tervező hallgatók meghívást kapnak ebbe a szellemi műhelybe, közösségbe, hogy gondolacseréinkkel kölcsönösen gazdagítsuk egymás tudását.

Minden osztatlan és MSC képzésben résztvevő érdeklődő hallgatót szeretettel várunk!

A meghirdetett témák változatossága lehetőséget teremt arra, hogy mindenki az őt leginkább foglalkoztató kérdéskör keretén belül keresse a természethez való tudatos építészeti viszonyulásának megnyilvánulásait.

A félév folyamán a tervezési munka mellett a téma egyes területeit megvilágító tematikus alkalmak, előadások, beszélgetések lesznek.

A félév végén, a legeredményesebb munkák, a tematikus év mottójához köthető Tanszéki Kutatás kiállításában bemutatásra kerülnek.

A félévközi „zh” tanszékünkön évek óta csoportos tervpályázat formájában zajlik. Ebben a félévben is a témához köthető, kisléptékű, valós tervpályázat témáját írjuk ki. A legjobb munkák továbbfejlesztését, tervpályázati beadását a tanszék mind anyagilag, mind konzultációs lehetőség biztosításával támogatja.

Témák:

- 1.Természet és rom: A Nógrádi várhegy fejlesztési lehetőségei
- 2.Város és természet: A Fűvészkert megtisztítása
- 3.Kultúrtáj: Érd-Százhalombatta régészeti területének hasznosítási lehetőségei
- 4.Határvonalon: Pesthidegkút, vitorlázó reptér és épületeinek funkcióváltása
- 5.Formált természet: Dég, Festetics kastély angolparkjának fejlesztése

Oktatók:

Bartha András, Fejérdy Péter DLA, Karácsony Tamás DLA, Kemes Balázs DLA, Klobusovszki Péter DLA, Kronavetter Péter, Major György DLA, Schrammel Zoltán DLA, Szabó Levente DLA, Vannay Miklós DLA

A jelentkezés menete:

1.Online regisztráció a tanszéki honlap felületén (elérhető december 17-től)

2.Személyes beszélgetés a választott konzulensekkel január 7-10. közötti időpontokban

3.Tanszéki visszajelzés a felvételekről (első kör) január 11.

4.Hallgatói visszaigazolás a felvétel elfogadásáról lehetőleg azonnal, de legkésőbb január 22-ig

5.Pótfelvételi igény jelzése: január 23. 10 h-ig emailben a tantárgyfelelősnél a kért konzulens nevének megjelölésével)

6.Pótfelvételi és végleges felvételi eredmények kihirdetése: január 23. 16 h

7.Neptunban jelentkezés a végleges felvételi eredmény kihirdetését követően

Fejérdy Péter
tantárgyfelelős

Természet és építészet_01

A nógrádi várhegy és a rom

„Bármilyen egyhangú és visszataszító volt is eredetileg egy építmény, romként egyszerre megnövekszik a komplexitása. A romot ugyanis nem valamiféle célkitűzés teremti meg: a rom keletkezik – vagy fokozatos összeomlással vagy hirtelen rombolás révén. Még ha szándékkal rombolták is le, a rombolás volt szándékolt, nem pedig hátramaradó formája. Mivel a rom szándékolatlanul és előre láthatatlanul jön létre, olyan formai komplexitást hordoz, amelyen semminemű szándék és kompozíció megvalósítása során sem jöhet létre. ... romokat nem lehet építeni; a romok keletkeznek. A romok keletkezése azonban az összetettség példájaként szolgálhat a művészi alkotás számára, még hozzá úgy, ahogy azt régen nevezték volna: természetimitációként, vagyis a szándékolt cselekvésnek a természetes történés szándékolatlanságával, esetlegességével és előre láthatatlanságával való gazdagítását.”

Hannes Böhringer: Romok a történelmentúli időben

Hazánk egyik legrégebbi kővárának romjai sajátos topográfiai egységet képeznek a hegygel, amelyre elődeink egykor felépítették. Hol húzódik a természeti környezet, s hol a rom határa? Mi tekinthető építettnek, s mi tartozik már inkább a természeti környezethez? Miképp viszonyulhatunk a helyhez mint természeti tájhoz, s miként a romhoz, mint műemlékhez? Hogyan egészíthető ki a hely olyan funkciókkal, amelyek – praktikus hasznukon túl – szolgálják a hely történetének jobb megérthetőségét, átélhetőségét? A Komplex tervezés 1., 2. kurzusokon való részvétel mind-ezen kérdéseken túl a hazai műemlékvédelem, és az előtérbe kerülő rekonstrukciók érvényességén való közös gondolkodás lehetőségét is felkínálja.

Természet és építészet_02

Füvészkerti gyomlálás

*„Work like a gardener with the precision of an architect.
Work like an architect with the care of a gardener.”
/Tom Emerson/*

Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Füvészkertje a szintén komplex témaként kiírt dégi Festetics-kastély testvér-helyszíne. 1847-ben több helyszín után a „vándorló kert” végül József nádor kezdeményezésére a Festetics-kertben találta meg végső helyét. Akárcsak a dégi kastélyt (1810) a józsefvárosi nyaralóhelyül használt villát is feltehetően Pollack Mihály tervei alapján építette Festetics Antal 1803-ban, a korábban a területen található udvarház átalakításával.

A jelenleg 3,3 hektáros botanikus kert az alapítás óta folyamatosan veszít területéből. Az egykor mocsaras kertet a századfordulótól először a Szülészeti Klinika, majd a Semmelweis egyetem további épületei szorították össze egyre inkább, a közelmúlt városrehabilitációs projektjei, illetve a Ludovika Campus fejlesztése jelentősen átalakítják környezetét.

Vajon megállítható, vagy visszafordítható a folyamatos területvesztés folyamata? Lehet-e, kell-e építeni egy botanikus kertbe, ami egyben természetvédelmi övezet is? Mit jelent ma számunkra a hortus botanicus fogalma? Tudunk-e meríteni a Festetics család természethez fűződő elkötelezett viszonyából? Mit jelent a terület elzártsága, nyitott vagy zárt intézmény a Füvészkert? Lehet-e építészként rendet tenni az eltérő korú és minőségű, kertbéli, épített elemek között? Milyen módon használhatjuk a Festetics-villa téri tartalékait?

Kép: 1910 Füvészkert, Viktória-ház, virágzó amazóniai tündérrózsák (Fortepan, ELTE Füvészkert)

Ajánlott irodalom: Zikra Éva - A budapesti Füvészkert története.
Építésügyi Tájékoztatási Központ Kft.
2017 Budapest

körép

BME
KÖZÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK

Természet és építészet_03

Érd-Százhalombatta, Sánc hegy

Turizmus máshogy

A Budapest alatti dunai magaspартok egyik jellegzetes eleme, amelynek természeti alakzatát közel 4000 év óta emberi beavatkozások sora alakítja, használja, hol intenzívebben, hol kevésbé. Jelenleg a két település határának egy nehezen megközelíthető rejtett pontja a mögötte meghúzódó 122 azonosított halomsírkjáról ismert kultúrtáji területtel és a százhalombattai régészeti parkkal együtt igen alkalmas terepe lehetne egy XXI. századi szelíd birtokbavételnek. Ez irányulhatna a hely kultúrtörténeti értékeinek „okos” bemutatására, a turizmus, idegenforgalom épített és nem épített elemeinek Low-tech szemléletű alkalmazására, megfogalmazására, a területen folyó gazdálkodás újraértelmezésére. /az elképzelések fel akarják számolni a jelenleg még folyó gazdálkodást/

Hagyományos értelemben vett látogatóközpontnak tekinthető a terület déli határán lévő régészeti park maga. A földvár, a sánc és a köztük lévő település emlékének, bemutatásának építészeti eszközeit lehetne kutatni, tervezni az egyes pontok közötti úttal együtt.

A területen tervezik átvezetni az EuroVello utat Érd felől – vagy a fennsíkon, vagy a Duna-parton ennek mint lehetséges megállópontját is itt lehetne kialakítani.

A feladat aktualitása, hogy a 2020-ra a várossá válásának 50. évfordulójára készülő Százhalombatta távlati elképzelései is ilyen irányban fogalmazódnak meg. A helyszín és a beavatkozás kapcsolható a karon egyes tanszékekhez köthető projektekhez is pl. Város tanszék – Danurb, Ipar tanszék – régészettel összekötött feladatai.

A tervezést, kutatást az érdi Földrajzi Múzeum, és a százhalombattai Matrica Múzeum gazdag háttéranyagai és szakemberei is segítenék. A földvár területén jelenleg is folyik régészeti feltárás. Mindkét múzeum és város partner lehet a „slow” turizmus helyhez illesztett építészet elemeinek megtalálásában.

a kép forrása: <https://afoldgomb.hu/magazin/a-foldgomb-2018-szeptember/kincses-terkepek-terkepek-kincsei>

körép

BME
KÖZÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK

Természet és építészet_04

Hármashatárhegy, Vitorlázó reptér

Határvonalon

A hármashatárhegyi vitorlázó reptér különleges hely. Változatos és nagyvonalú táji adottságai miatt sokféle tevékenység zajlott itt az elmúlt században. Vonzerejét talán ez a sokszínű tájhasználat adta, ahol az állattartás, a félkatonai repülés és a szabadidős turizmus békésen, éles határok nélkül egyszerre lehetett jelen és keveredhetett egymással. Az elmúlt évtizedben azonban a szabályrendszerek, vagy érdekrendszerek megváltozása eredményeként ez a sokszínű egyensúly megbomlott: eltűnt a reptér fűvét egyenletesre legelő juhnyáj, vele együtt a vitorlázó repülés is.

A magasabb fű már nem nyújt biztonságos élőhelyet a reptéri ürgepopulációnak sem, a kistestű állatok a birkák helyét átvevő kutyák áldozataivá válnak. Apró lépésekben, de jelentősen megváltozott az ökoszisztéma. Az egymást erősítő változatosság helyett ma inkább egyszínű a terület használata. Az a különlegesség, amely más budai hegyvidéki tájaktól megkülönböztette ezt a területet, jelenleg nem kitapintható. A reptéri épületállomány lassan romló állapotban még megtalálható. A félév folyamán ezen épületállomány hasznosításáról fogunk közösen gondolkodni és közben megpróbálunk közelebb kerülni a táj és ember közötti kapcsolat egyensúlyi kérdéseéhez.

Természet és építészet_05

Dég, Festetics kastély angolparkjának fejlesztése

Idézet a terület megújulását előkészítő tanulmányból:

Szellemidézés

A program nem a helytörténet és a muzeológia eszközeivel idézi meg a kastély volt lakóinak szellemét. Azt a széleslátókörű, elkötelezett, a kortárs eredményeket figyelemmel kísérő és azokat befogadó európai szellemiséget újítja meg, ami nélkül a kastély nem születhetett volna meg.

Formált természet

A település és a kastélyegyüttes a történeti időkben erősen összefüggő, egymás létét feltételező, azt kiegészítő viszonyban létezett. Az elmúlt hetven év ezt az örökséget nem tudta átmenteni. A korábbi természetes kapcsolatrendszer felbomlott – megszűnt. A két test „eltávolodott” egymástól, idegenekké váltak, érdekviszonyaik megsemmisültek. A megcélzott rekonstrukció – a komplex tervezési feladatsor – alapvető feladata az elgyengült kapcsolatrendszer újjáélesztése, újjáépítése. Ez természetesen közös érdekeltiséget feltételez, új érintkezési pontok létrejöttét kívánja, egymást kiegészítő, egymást segítő szerepköröket kell kijelöljön.

A kastélyegyüttes hazánkban egyedülálló módon komponálta egybe a táj-település-építmény-enteriőr különböző léptékű elemeit. A leendő értékkibontakoztatás teljessé válásához a jelenleg elhanyagolt, elárvult településközpont újrafogalmazását mindenképpen szükségesnek tartjuk.

Az új építészeti elemek szellemiségét meghatározza az eredeti építtető család komoly kötődése saját koruk haladó szellemi irányzataihoz. Ennek a kötődésnek sokoldalúsága (mintagazdaság, botanikai gyűjtemény, szabadkőművesség) és a korabeli fejlesztések folyamatossága bizonyítja, hogy ez az elkötelezettség – a progresszivitás mellett – igen széleskörű volt. Ez adhat alapot a komplex tanulmányok során kortárs építészeti szerkesztésmód alkalmazásához, a hagyományos építészeti értékek minél teljesebb kibontása mellett.

Erre a kettőségre – a felvilágosodás korszakának kulturális összetettségére, színességére, a természet felé fordulás komplexitására, átfogó jelenlétére és a kortárs gondolkodásra – alapozzuk a következő két félév alkotómunkáját.

körép

BME
KÖZÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK